

Streszczenie

Pracy doktorska Justyny Młynarczyk, która powstała pod kierunkiem dr hab. Ewy Mrowca-Kościukiewicz, prof. AM, nosi tytuł „Pomiędzy *jeu d'harmonie* a *jeu de mélodie*. Koncerty na dwie viole da gamba Monsieur de Sainte Colombe w kontekście sporu między Monsieur de Machy a Jeanem Rousseau”. Autorka postanowiła dokonać analizy *Concerts a deux violes esgales* w kontekście słynnej *querelle*, która wybuchła w latach 80. XVII w. pomiędzy Monsieur de Machy a Jeanem Rousseau, ponieważ uważa, iż na tym tle zbiór duetów Sainte Colombe'a jawi się jako dzieło przełomowe, scala bowiem dwa radykalne i dogmatyczne obozy: zwolenników i przeciwników traktowania violi da gamba jako instrumentu harmonicznego.

Dzieło artystyczne zarejestrowane na płycie składa się z dziewięciu koncertów ze zbioru *Concerts a deux violes esgales* Sainte Colombe'a oraz jednego koncertu (*Le nouveau [D la ré tierce majeure]*) stanowiącego aranżację na dwie viole da gamba trzech utworów solowych Sainte Colombe'a pochodzących z manuskryptu z Tournus.

Elementami nowatorskimi prezentowanego nagrania są następujące propozycje autorki:

- wykonanie koncertu *Le rapporté* w aranżacji na dwie viole da gamba *pizzicato*;
- nagranie gawotów i saraband z koncertów *L'emporté* i *La Rougeville* łączące wersje solowe z manuskryptów z Tournus i Edynburga z duetowymi zawartymi w zbiorze *Concerts*;
- stworzenie nowego koncertu (*Le nouveau*), który jest wynikiem badań autorki nad zbiorem *Concerts a deux violes esgales* w kontekście praktyk takich jak improwizacja, dopisywanie głosów oraz wprowadzanie zmian w stosunku do wersji oryginalnych.

Część opisowa zawiera wstęp, listę skrótów, trzy rozdziały, zakończenie, cztery tabele, spis przykładów nutowych, spis ilustracji i tabel oraz bibliografię.

W rozdziale 1 autorka nakreśla kontekst historyczny. Najpierw przedstawia Francję drugiej połowy XVII w., a następnie przechodzi do tematyki violi da gamba. Rozpoczynając od ukazania instrumentarium i tendencji lutniczych, poprzez przedstawienie najważniejszych kompozytorów oraz pism teoretycznych, autorka dochodzi do szczegółowych życiorysów i charakterystyki twórczości trzech mistrzów violi, wokół których zogniskowana jest jej rozprawa doktorska: Sainte Colombe'a, De Machy'ego oraz Jeana Rousseau.

W rozdziale 2 autorka charakteryzuje dwa podstawowe rodzaje gry na violi: melodyczną i harmoniczną, oraz wyjaśnia, jak do tych pojęć ustosunkowują się w swych pismach

Monsieur de Machy i Jean Rousseau. Rozdział zamykają uwagi dotyczące zbioru *Concerts a deux violes esgales* Monsieur de Sainte Colombe, zarówno w kwestii wyglądu zewnętrznego księgi, jak i jej zawartości (autorka przetłumaczyła tu m.in. całą *Table Alphabetique* otwierającą zbiór).

Rozdział 3 zawiera analizy utworów wybranych do nagrania płytowego. Po uwagach wstępnych dotyczących m.in. wysokości a¹, instrumentarium, temperacji oraz ogólnych założeń wykonawczych, autorka przechodzi do charakterystyki koncertów Sainte Colombe'a w świetle głównego tematu swojej pracy. Bada balansowanie kompozytora pomiędzy *jeu d'harmonie* a *jeu de mélodie* oraz stara się wykazać, iż nie ustawił się on po żadnej ze stron sporu o idiom wioli, ale szeroko korzystał z obydwu rodzajów gry.

Dopełnieniem pisemnej części rozprawy doktorskiej są cztery tabele: Tabela ornamentów występujących w czterech głównych źródłach teoretycznych dotyczących wioli da gamba wydanych w latach 1685-1687, Tabela konkordancji pomiędzy zbiorem *Concerts a deux violes esgales* a manuskryptami solowych utworów Sainte Colombe'a, Tabela nazw tańców wraz z rodzajami gramatycznymi w językach francuskim i polskim oraz *Table Alphabetique des concerts a deux violes esgales du Sieur de Ste Colombe* – oryginał.

Najistotniejsze źródła stanowiące główną oś rozprawy to:

- Sainte Colombe, *Concerts a deux violes esgales*, ok. 1690 (*Bibliothèque nationale de France*, Paryż, Rés. Vma ms 866);
- De Machy, *Pieces de violle. En Musique et en Tablature, differentes les unes des autres, et sur plusieurs*, 1685 (*Bibliothèque nationale de France*, Paryż, Vm⁷ 6264);
- Jean Rousseau, *Traité de la viole*, 1687 (*British Library*, Londyn, Hirsch. i. 513);
- Jean Rousseau, *Réponce de Monsieur Rousseau a la lettre d'un de ses Amis qui l'avertit d'un Libelle diffamatoire que l'on a écrit contre luy*, 1688 (*Bibliothèque nationale de France*, Paryż, Vp 2826).